

In onze Knollentuin

Volkstuindersvereniging Arnhem - zomer 2023

Redactioneel

In dit nummer vind u drie uitgebreide artikelen: van het bestuur een lang verslag met veel interessante besluiten, een artikel van Tinka in de serie Snoeien en een artikel van Arnhem Zoemt over adoptiebijen. Speciaal voor dit nummer heeft Alma Neijenhuis illustraties gemaakt.

De foto op deze pagina is van Anna. Heeft u mooie foto's of een leuke illustratie gemaakt, dan zouden wij het leuk vinden om deze te kunnen plaatsen. Mail ons! - redactie@volkstuinarnhem.nl

OPROEP voor nieuwe tuinkeurders

De tuinkeuringsgroep zoekt nieuwe keurders. In ieder geval wordt er gezocht naar een keurder die een tuin heeft op de **Parkweg**. Ook worden er reservekeurders gezocht.

Tuinkeuringen vinden 3 x per jaar plaats, de keurders gaan in tweetallen met de complexvertegenwoordiger een complex rond (niet op je eigen complex) aan de hand van vaste criteria. Het is een leuke, inspirerende taak en je komt veel verschillende manieren van tuinieren tegen!

Aanmelden kan bij tuinkeuringen: Maarten van Rijbroek tuinkeuring@volkstuinarnhem.nl

Aangifte bij inbraak of vandalisme

Bij inbraak en vandalisme op uw tuin geeft u dat natuurlijk door aan de complexvertegenwoordiger en het secretariaat van de vereniging. Maar s.v.p. ook altijd aangifte doen bij de politie! De politie wil graag in beeld hebben waar overlast zoals vandalisme of inbraaken plaatsvinden, desnoods wordt er meer gesurveilleerd.

Een melding of aangifte kunt u snel via internet doen: <https://www.politie.nl/aangifte-of-melding-doen>

Meldpunt gemeente Arnhem

Voor omgewaaide bomen of boomtakken, onbegaanbare zandpaden, kuilen in de paden, illegaal gestort afval e.d..

Telefonisch meldpunt: 0900-1809

Digitaal meldformulier: Homepage van de Gemeente Arnhem: "Melding doen" https://www.arnhem.nl/algemeen/Klacht-bezwaar_of_melding/melding_of_klacht_openbare_ruimteofhttps://fixi.nl

Hier kunt u onder opgave van een locatie online een melding doen en ook foto's toevoegen

Berichten van het bestuur

Inmiddels is de zomer alweer flink gevorderd. De eerste oogst is ongetwijfeld (hopelijk) al binnengehaald en de tijd om te zaaien voor een tweede oogst is bijna voorbij.

Na een hete, droge juni maand, gelukkig een periode met lagere temperaturen en de groei-nodige neerslag. Tegelijkertijd het seizoen dat het onkruid de grond 'uitbrult'. Dus dat is ook werk-aan-de-moestuin

Rondgang

Het bestuur heeft de komende 2 maanden geen vergadering. Wel heeft er in juli een bestuursronde over de complexen plaatsgevonden met als doel te inventariseren waar de 'parels' te zien zijn en waar dringend aandacht of zelfs ingrijpen noodzakelijk is.

Aan de orde is gekomen dat op complex de Kweek het hekwerk van het middenpad groot onderhoud behoeft. Het hekwerk is verdwenen danwel met allerlei verschillende oplossingen vormgegeven. Een idee is het hekwerk te vervangen zodat er meer eenheid komt, het er weer netter uitziet en weer jaren mee kan. De complexvertegenwoordiger zal hiervoor een begroting maken.

Uitgangspunt voor de berekening is dat tuinders van de Kweek gaan helpen om dit te realiseren. Voor een gedeelte van het middenpad van de Cattepoelseweg geldt hetzelfde. Ook daar is een stuk waar absoluut groot onderhoud noodzakelijk is. Er zal nog geïnventariseerd worden voor welke paden op andere complexen dit eventueel ook geldt. Dit zal uiteraard een meerjarenproject worden.

Het bestuur heeft prachtige tuinen gezien waar evident getuinierd wordt. Dit gebeurt op diverse manieren en zolang zichtbaar is dat er regelmaat met liefdevolle aandacht getuinierd wordt, is dit conform het reglement en de pachtovereenkomst. Het bestuur vond het mooi om de verschillende tuinen te zien.

Echter, er zijn ook tuinen waar sprake is van ernstige verwaarlozing (teveel gras-/bramen/brandnetels/hoge bomen en struiken/teveel bouwmaterialen/gekleurd plastic).

Het bestuur is van mening dat dit echt anders moet. Tuinen die zo verregaand verwaarloosd zijn, worden hopeloze projecten. Wanneer de huurder de tuin opzegt en verdwijnt, is het niet acceptabel om een dergelijke tuin uit te geven aan een nieuwe huurder. De grote vraag is dan: 'wie gaat deze tuin weer op orde brengen?' Los van dit dilemma staat er ook helder in de pachtovereenkomst met de gemeente beschreven dat :

"de volkstuin dient als zodanig te worden gebruikt en onderhouden en op zijn tijd van onkruid en schadelijke gewassen te worden gezuiverd".

Een aantal tuinders zullen n.a.v. deze bestuursronde een brief krijgen met het dringende verzoek dit binnen 4 weken op te ruimen. Wanneer er niet aan dit verzoek wordt voldaan zullen er sancties volgen die uiteindelijk kunnen resulteren in roeyement.

In het verlengde hiervan neemt het bestuur in overweging om bij nieuwe huurders borg te gaan vragen per vierkante meter. Worden tuinen niet netjes opgeleverd bij beëindiging van huur dan is de

betaalde borg voor de mensen die de tuin schoonmaken.

Vrijwilligerswerk

Een ander punt dat in bestuursvergadering aan de orde is gekomen, is de inzet van de leden in het belang van de vereniging.

In het reglement staat beschreven dat de leden zich bij het aangaan van het huren van een volkstuin tevens verplichten tot (minimaal) 2 uur vrijwilligerswerk per jaar. Tot nu toe heeft het bestuur hier verder geen vorm aangegeven.

De bedoeling is dat dit gaat veranderen. Op sommige complexen zijn er mensen die regelmatig hand- en spandiensten verlenen, er zijn ook complexen waar helaas niemand zich meldt.

Voor eenieder van ons (bestuur en complexvertegenwoordigers) geldt dat dit vrijwilligerswerk is. Het betekent niet dat deze vrijwilligers ook verantwoordelijk zijn voor alle taken.

Er zullen een aantal zaken geformuleerd gaan worden waar meervrijwilligers voor nodig zijn.

Een eerste idee is in ieder geval een jaarlijkse opruimdag, alle rommel (bouw materiaal/gekleurd plastic, klapstoelen etc.) kan dan afgevoerd worden. Zo ook een jaarlijkse snoeidag gericht op struiken/bomen (geen fruit) en hagen die veel te hoog zijn geworden.

Voor sommige hand- en spandiensten kunnen vrijwilligers een kleine vergoeding krijgen. Dit geldt niet voor de 2 uur vrijwilligerswerk. Het bestuur zal na de zomervakantie met meer ideeën komen.

Mochten mensen zelf ook ideeën hebben, van harte welkom!

Duplicaatsleutel

Een ander punt waar het bestuur actie op ondernomen heeft, is het verzoek aan alle tuinders met een hek dat op slot zit om de complexvertegenwoordigers van een duplicaatsleutel te voorzien. Dit n.a.v. tuinkeuringen waarbij keurders over hekken moeten klimmen of alleen via andere tuinen in een betreffende tuin kunnen komen. De sleutel is tevens noodzakelijk voor de complexvertegenwoordigers die bij calamiteiten altijd op een tuin moeten kunnen komen.

Hierbij nogmaals het verzoek om gehoor te geven aan deze vraag hetzij de cijfercode hetzij de duplicaatsleutel.

Ook dit verzoek staat beschreven in het reglement, namelijk dat een tuinder het mogelijk moet maken voor bestuur en keurders en voor evt. algemene werkzaamheden dat de tuin toegankelijk is. Toegankelijk betekent via het hek en een bestaand pad.

Een laatste punt van aandacht zijn de notenbomen. De notenbomen zijn officieel fruitbomen. De hoogte van de fruitbomen is losgelaten maar dit is in het

geval van notenbomen op termijn geen goed uitgangspunt. Het bestuur zal hiervoor met een voorstel komen om het reglement aan te passen. Dit zal pas maart 2024 gebeuren. Voor nu het dringende verzoek om geen notenbomen te planten.

Het is zomer en de maand juli is gelukkig een maand met veel regen. Echter in periodes van droogte blijkt dat er op sommige complexen veel meer water wordt gebruikt dan op andere complexen. Ook daarvoor geldt dat het bestuur gaat bekijken wat hierin redelijk is. Het idee is dat de complexen die veel meer water gebruiken dan gemiddeld meer zullen moeten gaan betalen voor het water. Uiteraard zal hiervoor een eerlijke berekening worden gemaakt. Nogmaals de oproep, wees spaarzaam met water in tijden van droogte!

Website Een belangrijke verandering van de afgelopen periode is dat de website beter toegankelijk is geworden. We willen meer digitaal communiceren. Er is een prikbord op de website, de bedoeling is dat hierop mededelingen gaan komen. De secretaris zal het prikbord beheren. Denk aan mededelingen van bestuur, tuinders die planten over hebben, ideeën die mooi zijn om te delen, op zoek zijn naar een tuinmaatje etc.

Ook wordt bekeken of hoe facturen en de Knollentuin digitaal verspreid kunnen worden. Later zal hier meer informatie over volgen en krijgt iedereen de mogelijkheid aan te geven of ze de Knollentuin en factuur digitaal willen ontvangen of zoals gebruikelijk per post. Bij deze ontwikkeling wordt er ook zeker rekening gehouden met mensen die niet alles enkel digitaal wensen te ontvangen. Hierbij wel nogmaals het verzoek

om je e-mailadres door te geven als dit nog niet bekend is bij de vereniging, dit kan naar: secretariaat@volkstuintarnhem.nl

Echter bovenal, geniet van tuin, de tijd van de zonnebloemen en de mooie grote pompoenen.

Zaai eens mosterdzaad (gele mosterd-sinapis alba) als groenbemester. Een feest voor het oog en insecten.

Het kan tot diep in de zomer gezaaid worden, is snelgroeiend en een mooie bodembedekker. Het helpt mee ongewenst onkruid te onderdrukken. Het is in staat om in een korte tijd veel organische stoffen te produceren. Een 100% natuurlijke manier van bemesten. De zaadjes kan je ook nog gebruiken voor de mosterd.

Succes!

Snoeien van bessenstruiken

door Tinka Chabot

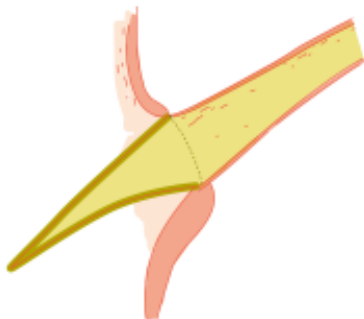
Kortlot met bloemknoppen

Ik heb me voorgenomen om regelmatig te schrijven over het snoeien van fruit. Zowel over bomen op het moment dat dit moet gebeuren, maar ook kleinfruit moet af en toe gesnoeid worden om zoveel mogelijk vruchten te kunnen geven. Dit is deel 3 van een kleine serie.

Algemeen

Wat heel belangrijk is om de opbrengst van je fruitstruiken te vergroten is dat er voldoende licht, lucht en ruimte is voor de bloemen en dus de vruchten. Dat geldt dus ook voor de bessenstruiken. Deze struiken snoei je het liefst meteen na de oogst. Ze bloeien vrij vroeg in het voorjaar en halverwege de zomer kan je oogsten. Als je dan meteen snoeit, ben je gelijk klaar voor volgend jaar. Je zult verbaasd zijn hoe snel de struiken er weer vol uitzien. Iedere open plek wordt meteen weer opgevuld met nieuwe scheuten en bladeren.

Voor alle fruitstruiken geldt dat je moet zorgen dat er voldoende licht bij de vruchten kan komen. Een luchtige struik zorgt er ook voor dat de vruchten minder gauw gaan schimmelen. Bessen worden ook zoeter als ze voldoende zon krijgen.

Aanzet takkraag

De bloemen ontstaan redelijk vroeg in het voorjaar op de kortloten: kleine, sterk geribbelde zijtakjes waaraan wat dikkere bloemknopjes te zien zijn in de winter. (zie afbeelding). Probeer aan jouw struiken de kortloten te vinden. Dat zijn hele belangrijke onderdelen van de fruitstruiken en -bomen.

Je kunt beginnen met alle takken die dwars door de struik groeien en schaduw veroorzaken op de buurtakken te verwijderen. Snoei vlak naast de takkraag: een verdikking op de plek waar de hoofdtak overgaat in een zijtak. (zie afbeelding). Takken die nagenoeg tegen de grond aan hangen, kort je in, waardoor ze iets omhoog komen of je verwijdert ze helemaal. Zorg dat alle takken voldoende licht krijgen. Staan 2 takken voor je gevoel te dicht op elkaar, dan verwijder je er één. Hou voldoende kortloten, verspreid over de struik, over.

Aalbessen (rode, roze en witte bessen)

Deze struiken dragen de meeste bessen aan de kortloten aan het hout dat één tot drie jaar oud is. Worden takken ouder, dan is de opbrengst veel minder. Ook op hout dat dit jaar groeit, komen géén bessen. Dat betekent dus dat je in de struik steeds moet zorgen voor hout van één, twee en drie jaar oud. Alle takken die ouder zijn, kan je dus verwijderen. Je kan de leeftijd inschatten aan de hand van de kleur van de takken. Hoe ouder, hoe donkerder bruin. Jong hout van dit jaar is groenig. Je begint dus om, vanuit het hart van de struik, de alleroudste takken en onderontwikkelde scheutjes te verwijderen. Zo creëer je licht in de struik.

Als je op deze manier snoeit, hoef je jaarlijks alleen de oudste takken weg te halen, zodat je altijd scheuten van dit jaar (groen) en takken van één, twee en drie jaar oud hebt. Volgend jaar kan je na de oogst alle takken van drie jaar oud en de miezertjes weghalen en snoeien op voldoende lichttoetreding.

Zwarte bessen

Zwarte bessen geven de meeste vruchten aan de hele kleine kortloten aan het hout dat in het vorige groeiseizoen gegroeid is en dus één jaar oud is. Tussen deze éénjarige takken kun je de jonge scheuten van dit jaar al zien zitten. Die dragen volgend jaar pas. De meest simpele methode om te snoeien is om alle dragende takken weg te halen tot op de grond. Dan geef je de nieuwe scheuten volop ruimte om door te groeien. De weggehaalde takken kun je dan rustig kaalplukken. Wil je wat vollere struiken met jong en oud hout, dan haal je alleen de oudste takken weg en hou je een staketsel van oudere takken over, waaraan de jonge takken wat steun onder vinden.

Kruisbessen

Het plukken van kruisbessen, met al die scherpe stekels, kan een pijnlijke klus zijn. Zaak is dus om voor voldoende plukruimte te zorgen, zodat je kunt plukken zonder je handen en armen open te halen. Net als bij het snoeien draag je het beste lange mouwen en handschoenen.

Kruisbessen geven net als de zwarte bes, de meeste vruchten aan de kleine, onopvallende kortloten van het hout dat vorig jaar gegroeid is. Dus ook hier kun je de vruchtdragende takken weghalen en dan pas plukken, zodat het jonge hout voldoende ruimte heeft om uit te groeien. Je kan ook een staketsel van het éénjarig hout laten staan om als steun voor het jonge hout te dienen.

De snoei van zwarte bes en kruisbes is nagenoeg gelijk, alleen moet je voor kruisbessen iets meer ruimte tussen de takken laten om het plukken te vergemakkelijken.

Op **vrijdag 8 september** geef ik een **gratis fruitsnoeicursus** op de volkstuinen van de Braamberg. Er zijn al wat mensen die hun tuin aangeboden hebben, waarvoor mijn dank.

Aanvang 10.00 uur.

Meldt je aan via snoeien@s-kwadraat.net. Er mogen maximaal 12 mensen meedoen. Het is aanschouwelijk onderwijs en iedereen moet het goed kunnen zien. Verzamelen op de parkeerplaats van de Braamberg, tegen de Wagnerlaan aan. Mocht het die dag plenzen, dan verzetten we de cursus.

Over het snoeien van fruitbomen meer in de volgende Knollentuin.

Wil je meer weten over de snoeiprincipes in het algemeen? Ik heb een boek geschreven: "Duurzaam snoeien met respect voor plant en dier". Je kan het bestellen door mij te mailen. De kosten bedragen 29,99.

Zwarte bes kortloten

Kruisbes

Adopteert u ook een bij?

door Astrid Boerkamp van Arnhem Zoemt

In totaal zijn er 358 bijensoorten in Nederland. Veel soorten worden bedreigd doordat de voor hen noodzakelijke bloemen verdwijnen. Wat kan jij in je moestuin doen om de wilde bij te helpen? Zet zoveel mogelijk bloemen in je tuin, dat kan stap één zijn. En laat een paar groenteplanten staan zodat ze gaan bloeien. Of adopteer met je moestuincomplex een speciale bij.

Als je namelijk samen met je medetuinders dezelfde plant in de tuin zet dan maak je samen een groot leefgebied voor een speciale bij. Sommige solitaire bijen zijn volledig afhankelijk zijn van één soort plant. Welke soorten dat zijn? Hieronder worden een aantal adoptiebijen voorgesteld.

Lookmaskerbij

De lookmaskerbij is een van de 25 soorten maskerbijen. Deze kleine zwarte bijtjes kenmerken zich doordat ze een wit gezicht hebben. De lookmaskerbij haalt alleen nectar en stuifmeel bij planten van de Alliumfamilie en dan hoofdzakelijk op bloeiende ui, prei en look.

Op de IJsheiligenmarkt van BTV Elderveldop 13 mei stonden we met onze actie "Een prei voor een bij". Bij onze kraam deelden we preiplantjes uit met de afspraak dat de prei niet in de soep belandt maar mag blijven staan zodat ze volgend jaar kunnen bloeien.

Als in iedere moestuin ieder jaar een paar uien of preien mogen doorschieten en bloeien creëer je samen met je medetuinders een leefgebied voor de lookmaskerbij. Ze gebruikt oud hout en nestblokken als nestgelegenheid en nestelt in de 3-4 mm gaatjes. En de mannetjes kunnen de bloemen ook gebruiken als slaapplek, maar om dat te zien moet je wel vroeg naar de moestuin toe.

Lathyrusbij

De lathyrusbij is ook een typische soort voor de moestuin. Deze bij vliegt zoals de naam al verklapt op lathyrusplanten. In moestuinen wordt vaak sier/ geurlathyrus langs een afscheidingshekje gepland zodat de bloemen een heerlijke geur kan verspreiden. Ook vliegt de bij op brede lathyrus, deze soort geurt niet maar is wel een vaste plant waardoor de bij elk jaar weer voedsel kan vinden.

De lathyrusbij gebruikt boorgaten van 7-10 mm in hout en bamboe als nestgelegenheid.

Wist je dat deze bij speciale haren onder haar buik heeft waarmee ze het stuifmeel naar het nest vervoert? En dat deze haren worden ook wel een buikschuier wordt genoemd?

Reseda maskerbij

De resedamaskerbij is ook een maskerbij en de vorm van het masker verschilt iets van de lookmaskerbij. Deze maskerbijen zijn makkelijk uit elkaar te houden omdat ze hun stuifmeel bij andere planten halen. De resedamaskerbij vliegt namelijk op de

De mannetjes van de lookmaskerbij gebruiken de bloemen ook als slaapplek (foto Dick Belgers)

De lathyrusbij (foto Dick Belgers)

Mannetje en vrouwtje resedamaskerbij. Het masker van het vrouwtje bestaat uit twee witte vlekjes

De mannetjes van de klokjesdikpoot slapen in de bloem van een prachtklokje.

resedafamilie en deze bestaat uit twee soorten: wilde reseda en wouw. Zowel wilde reseda als wouw houden van zonnige plaatsen en droge tot vochthoudende open zandige bodems. De resedamaskerbij nestelt in bijenhôtels met kleine gaatjes (3-4 mm) van bijvoorbeeld riet. Wist je dat maskerbijen geen haren hebben om het stuifmeel te vervoeren maar het stuifmeel en nectar in een krop verzamelen en zo naar het nest brengen?

Klokjesbijen

Er zijn drie soorten bijen die onder de klokjesbijen vallen: de kleine klokjesbij, de grote klokjesbij en de klokjesdikpoot. Deze drie soorten kunnen alleen hun stuifmeel voor de nakomelingen verzamelen op planten van de Campanulafamilie. De campanulafamilie is een grote familie met onder andere rapunzelklokje, ruigklokje, kruipklokje en prachtklokje. Als je 's morgens of na een regenbui in een klokje kijkt dan is de kans groot dat je daar slapende of schuilende bijtjes in ziet.

De grote en kleine klokjesbijen maken hun nest in bestaande gangen zoals in riet, bamboe of boorgangen in hout met een diameter van bij voorkeur 2-2,5 mm (kleine klokjesbij) en 4-5 mm (grote klokjesbij). De klokjesdikpoot nestelt in de grond.

Wist je dat voor de ontwikkeling van één nakomeling van de grote klokjesbij het stuifmeel van 59 bloemen nodig is? Een vrouwtjesbij legt tussen de 10 tot 30 eitjes in de paar weken dat ze vliegt. Daarom is een groot areaal aan klokjes nodig en dat kan je makkelijk bereiken als iedereen uit het moestuincomplex een paar campanulaplanten in de tuin zet.

Kijk voor meer informatie van deze en andere adoptiebijen op onze site www.arn-

De kleine klokjesbij. De grote klokjesbij lijkt op deze soort maar is -zoals de naam al verkapt- iets groter. (foto Dick Belgers)

Indien onbestelbaar retour naar: Volkstuindersvereniging Arnhem, Postbus 599, 6800 AN ARNHEM

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Martien Braune
voorzitter@volkstuinarnhem.nl
Secretaris: Iris Baaijens
secretariaat@volkstuinarnhem.nl
Penningmeester: Bernard van der Lugt
penningmeester@volkstuinarnhem.nl
alg. bestuurslid/hoofd tuinkeuringen:
Maarten van Rijbroek
tuinkeuring@volkstuinarnhem.nl

Complexvertegenwoordigers

Bosweg, hoek Hommelseweg:
Frans Tijs: 0610750179
bosweg@volkstuinarnhem.nl
Braamberg: Marika van der Loo
braamberg@volkstuinarnhem.nl
Cattepoelseweg: Maarten van Rijbroek
De Kweek: Bart Braune
kweek@volkstuinarnhem.nl
Parkweg: Erik de Vries: 0650478618

De Knollentuin

Redactie: Saskya Kamps en Anna Kárpáti
De Knollentuin verschijnt 4x per jaar.
Oplage 500 stuks.
Bijdragen voor de Knollentuin zijn zeer
welkom. Stuur ze per e-mail naar redactie@volkstuinarnhem.nl
Inleveren vóór 1 maart / 1 juni / 1 september / 1 december

WIE WAT WAAR?

Secretariaat, correspondentie

Adreswijzigingen en overige correspon-
dentie kunt u richten aan het secretariaat
van de vereniging:

Volkstuindersvereniging Arnhem
Postbus 599
6800 AN Arnhem

E-mail:
secretariaat@volkstuinarnhem.nl

Telefoon bestuur
06 252 004 36

Via deze weg (en ook via e-mail) kunnen
zaken van algemeen belang met een
bestuurslid worden besproken. Indivi-
duele zaken kunt u in eerste instantie
opnemen met de complexvertegenwoor-
diger. De bedoeling is dat u de voicemail
inspreekt waarna op korte termijn, zo
mogelijk dezelfde dag, met u telefonisch
contact zal worden opgenomen.

Inschrijven nieuwe leden en informatie

Op dit moment is de wachtlijst gesloten
voor inschrijving van nieuwe kandidaat-
tuinders. Lid worden kan wel via de
website en kost 25,- per jaar.
Leden ontvangen het verenigingsblad.

Tuinkeuringsdata 2023

1. vrijdag 12 mei t/m dinsdag 23 mei
2. vrijdag 25 augustus t/m dinsdag 5 september
3. vrijdag 27 oktober t/m dinsdag 7 november

Mest

Erik Wijers is gestopt met het leveren van
mest!
Gerard Meeuwsen 06 26587290 (koemest)
René Reijtenbagh 06 28909185 (paardenmest)

Aanhanger

De vereniging beschikt over een eigen
aanhanger voor vervoer van bouwmate-
rialen, afval en mest.
Beheer aanhanger: Erik de Vries, com-
plexvertegenwoordiger Parkweg

Water

Water aangesloten van ca. 1 april tot ca.1
november

